

Scénář k reportáži – paní Hedvika Žalská

Dokážete si představit, jak vypadal život v německém Lokti před 2. světovou válkou z pohledu malého dítěte? To nám vyprávěla naše pamětnice paní Hedvika Žalská, která se narodila 17. července 1935 v Novém Sedle. Po jejím narození se rodina společně s prarodiči přestěhovala do Lokte.

Rodina paní Žalské měla poblíž Lokte pronajaté hospodářství, které spláceli. Za války se ale ztratily všechny dokumenty, majitel kamsi utekl, a proto jim bylo hospodářství po válce zabaveno. A tak rodina přišla o statek i o peníze, které za něj už zaplatili. Do konečné koupě jim chyběly už jenom dvě splátky.

Po mnichovské konferenci se někteří už cítili jako říšští Němci, ale mnozí si nebyli jisti zcela jisti, na kterou stranu se přidat. Konflikty panovaly stále častěji i v jednotlivých rodinách.

Pamětník paní Žalská (nahrávka 0,54 – 1.12 min):

“No tak doma se radili, doma se hádali. Vždyť nevíme co, vždyť jsme furt Němci, my jsme tady doma. Proč bychom měli být najednou. vždyť náš domov je tady, jsme říkali. Bylo vidět, že opravdu ten stát, že jak je rozbitý. Najednou jak jsme byli, rozdvojený, jak to bylo takový, až to bylo divný”

4.10.1938 se v Lokti chystá oslava příjezdu říšského kancléře Adolfa Hitlera. Pro celý Loket to byla velmi slavnostní událost. Paní Žalská na to vzpomíná takto.

Pamětník paní Žalská (nahrávka 1,24 – 3.56 min):

„Tak se asi lidi víc těšili na to. Pak najednou začaly jezdit auta a řvali už je tady, už jsou tady, už jedou už jsou tady. Hele a tam opravdu stál a zdravil je. A tak jsme řekli, tak to byl Hitler, to byl Hitler. No ale zaprvé jsme byli daleko od něj, takže se nikdo neptal, jak vypadá a jestli to opravdu byl, nebo nebyl Hitler, ale jsem přesvědčená, že jsem viděla Hitlera”

Po odtržení Sudet a převzetí moci Němci, zmizely z domů české vlajky. Byl vydán příkaz, aby na každém loketském domě visela vlajka s hákovým křížem. Pro rodinu paní Žalské nastal problém, kde sehnat peníze na drahou látku.

Pamětník paní Žalská (nahrávka 2,07 – 2.14 min):

“To se všechno došívalo ručně. Všechno se dělalo a my jsme ani na tu látku neměli. Prostě látky nebyly.”

Během války měli rodiny povinnost nahlásit a odevzdat všechna domácí zvířata, která byla nad určitý počet. Po loketských domácnostech chodili kontroly, a zjišťovali, zda tomu tak je. Před příchodem takové kontroly se sousedé chodili navzájem varovat.

Pamětník paní Žalská (nahrávka 2,30 – 2.57 min):

“ To se muselo, to se smělo mít jenom určitý počet. A co byli navíc, tak to už se odevzdávalo. To vždycky, když šli z města kontrola, tak vždycky to někdo přiběhl říct a my už jsme věděli. Ty slepice už byly jinde ubytovaný, přišly do pytle a šup ven s nimi. Králíky, no ty jsme měli něco

navíc, ale co jsme mohli, to vždycky do pytle a šup už jsme utíkali. Takže nás vlastně nikdy nenachytali.”

Na konci války, se někteří Němci ze smíšených manželství, přihlásili kvůli výhodám, které tím získali, k českému občanství. To bylo pro malé děvče, kterým tehdy paní Žalská byla, nepochopitelné.

Pamětník paní Žalská (nahrávka 3,09 – 3,56 min):

“Byl konec války, Němci to prohráli že jo, najednou byli v Lokti Češi. Vejdeš do obchodu a vejde Čech, tak ty musíš odejít. Musíš vyjít. No, mně to nešlo do hlavy. No tak jsem šla nakoupit, no jo ale tam přišla, že to jsou Češi, ale byli to dřívější Němci. Víš, to byly rodiny, kde přes válku byl tatínek třeba Němec, tak byli Němci. Pak byl konec války a maminka, co se dřív tajila, že je Češka, tak ta najednou byla Češka a byli Češi.”

A jak jste to vnímala vy, paní Žalská?

Pamětník paní Žalská (nahrávka 3,44 – 3,56 min):

“My jsme spadali. My jsme tady žili, my jsme byli Němci, ale žili jsme v Čechách. Měli jsme českou vládu, všechno, jako bysme my byli jeden národ”